

GAZETA TRANSILVANIEI.

SOCIETATE
PETRU MAJUR

Redactiunea si Administratiunea:
Braslovu, piata mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Joi si Duminica.

Pretulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. v. a. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu seu
28. franci.

Anulu XII

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. correspondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 56.

Duminica, 28 16 Iuliu

1878.

Inaintea alegerilor.

Braslovu, 27 Iuliu 1878.

Ceea ce amu prevediutu s'a intemplantu. Marii politici dela Clusiu sustienu ca conferenti'a electorala a romaniloru din Transilvani'a n'a fostu decatu o simpla comedia, ca nimenea nu se va tiené de decisiunile ei, ca alegatorii romani adunati in Sibiu, cari au formatu maiortatea n'ar' fi avutu dreptulu de a luá hotariri in numele romanimeii intregi, ca poporulu romanu in adeveru ar' condamná politic'a passivitatiei, ceea ce se póte vedé si din impregiurarea, ca a potutu reusi nunai cu „optu“ voturi maiortate si altele de aceste.

Limbagiulu, de care se servese diariulu aristocraticu maghiaru din Clusiu facédu asertiunile memorate este atatu de nedemnu de unu organu seriosu, atatu de ofensatoriu pentru noi romanii, cari pana astadi inca n'amu incetatu de a formá maiortatea precumpanitória a locuitoriloru Transilvaniei, incatu trebuie se ne intrebamu cu mirare, ca óre acesti'a se fia politici, cari au „fericitu“ Ungari'a si cari 'si aróga acuma misiunea de a civilisá intregu Orientulu? Espectatiunile domniloru dela Clusiu nu ne impunú nici decumu. Nu acest'a este tonulu, care se ne insuffle respectu, care se póta castigá simpatieles nóstre pentru conlocuitorii maghiari. Altfeliu, cu totulu altfeliu ar' trebui se vorbésca compatriotii nostri, déca ar' fi patrúsi de seriozitatea situatiunei patriei nóstre comune! Ar' fi timpu perdutu a mai stá de vorba cu densii, candu ei 'si batu jocu de trist'a stare politica, la care a trebútu se ajunga poporulu romanu in urm'a unei sistematice asupri de unu dieceniu. Déca cu tóte aceste ne vedemu indemnati a reflectá la asertiunile de mai susu, o facemu numai cu scopu de a informá pe cetitorii nostri, de a-i preveni asupra atitudinei contrariloru nostri.

Contrarii nostri ar' vedé bucurosu, cá romanii ardeleni se nu se supuna votulu conferentiei dela Sibiu, cá toti se mérga la urna si se blameze astfeliu pe acei fii inteligenti ai natiunei, cari dupa o matura consultare s'au respicatu pentru continuarea politiceii de resistentia passiva. Ei contesta celoru 60 de alegatorii dreptulu de a luá hotariri in numele poporulu romanu transilvanu. Si cu ce dreptu?

Conferenti'a electorala romana din Sibiu a fostu conchiamata in tóta regul'a prin diaristica, tuturor alegatoriloru romani le-a statu liberu de a luá parte la ea in persóna seu prin delegati. Déca dér' unele cercuri nu au fostu reprezentate de aci inca nu urméza, ca cei adunati nu ar' fi avutu dreptu a se pronuntiá asupra atitudinei politice in generalu. Dincontra s'a potutu presupune cu totu dreptulu, ca cei absentii voru consimti la votulu celoru presentii.

Nu voimu se mergemu asia departe cá se sustienemu, ca conferenti'a din Sibiu ar' fi reprezentatu intrég'a romanime din Ardealu, si nici ca a potutu avé vreodata acést'a intentiune, de órece nu erá de catu o conferentia de alegatorii, cari forméza numai o fractiune fórté mica a poporulu romanu transilvanu, vomu dice numai, cá déca ar' fi fostu si numai diece insi, cari se se consulte asupra atitudinei romaniloru si deca acesti diece insi ar' fi datu espressione vointiei si dorintiei generale nationale, ei ar' fi reprezentatu in fapta natiunea romana transilvana. Unde sunt doi in numele seu, acolo este si ea intre ei.

Romanimea transilvana va acceptá decisiunea conferentiei electorale din Sibiu de a s'a, fiindu-ca ea s'a luatu in consonantia cu trecutul si situatiunea presenta a poporulu romanu din acést'a tíera. Nu romanii transilvani voru fi aceia, cari in aceste momente solemne candu se tratéza de esistenti'a lorú, voru parasi lasiu stindartulu, lenga

care au luptatu de seculi pentru libertatea si egal'a lorú indreptatire.

Suntemu de firm'a convingere, ca toti romanii cu consciintia si cu caracteru, toti cati au anima pentru patria si pentru poporulu nostru urmaritu de sórte, voru recunosce, ca numai o solidara procedere a tuturoru ne mai póte oferí garantii pentru viitoru, ne póte scapá din miser'a stare, in care ne aflamu, ei se voru conformá votulu conferentiei alegatoriloru romani, pentru-ca nu voru voi se ofere lumei spectacolulu unei natiuni desorganizate si desolate.

Déca cu tóte aceste o parte din alegatorii romani ar' adeveri profeti'a contrariloru nostri si ar' merge la urna acést'a ar' fi unu nou documentu despre aceea in ce modu se practica libertatea in tíera la noi, déca, cumu s'a intemplantu inainte cu cativa ani in comitatulu Clusiuului, solgabiraii mana pe alegatorii legati cá pe vite la urna.

Dela conferenti'a electorala din Sibiu.

Reproducemu dupa „Telegrafulu Romanu“ unu estrasu din vorbirile tienute in conferenti'a electorala a romaniloru transilvani de catra reportorulu maiortatii si acel'a alu minoritatiei comisiunei de noe, care a fostu insarcinata de catra adunare cu elaborarea unui proiectu motivatu cu privire la atitudinea romaniloru transilvani faéa cu alegerile dietali.

Reportorulu maiortatii comisiunei G. Baritiu desfasurá motivele pentru persistenti'a si mai departe in opozitiunea passiva, practicata pana acumu. D-s'a aréta, ca aceste motive, din caus'a scurtimei timpului, nunai per summos apices le va poté presentá conferentiei prin graiu viu. D ó u e sunt dupa densulu causele principale pentru remanerea in resistenti'a passiva: un'a patri'a, a dóu'a nationalitatea. Dupa catastrofa din a. 1848 si 1849, dupa intemplantu din 1860 noi romanii incepuseramu a crede, ca avemu si noi o patria, unu terenu pentru desvoltare, pentru progressu in civilizatiune, ca-ci a crede in progressu, in esistenti'a unei natiuni fora cá ea se aiba o bucatia de pamentu, vorbitorulu i se pare a fi o fictiune. Din acestu motivu romanii au tienutu la acele contracte de statu, pre cari principatulu transilvanu pe cale legala le-a inchieiatu cu casa domnitória habsburgica, adeca la contractulu cuprinsu in sanctiunea pragmatica si la contractulu inchieiatu in a. 1791, contracte intarite prin juramentu de fiecare domnitoriu la incoronarea s'a, contracte, prin cari in modu atatu de solemnu s'au asiguratú autonomi'a tierii nóstre, si pe bas'a caror'a romanii credeau, ca voru dobandi si densii unu locu pentru desvoltarea nationalitatiei lorú, asiá dupa cumu reclama trebuintiele unui poporu de vitalitatea si facultatile poporulu romanu. Asteptarile si dorintiele aceste inse au fostu mai tardiu nimicite, ca-ci in modu ne mai auditu in Europ'a s'a trasu romaniloru terenulu de sub picióre. Adeveratu, ca li s'au facutu unele promisiuni prin legea de nationalitati, dér' acést'a lege in aplicarea ei a devenitu numai o fictiune pentru nationalitati. Lips'a de patria autonoma, desfiintierea nationalitatiei nóstre ne-a retienutu deci pana acumu a participá cá factoru in legislatiunea Ungariei, cá se nu damu Europei proba, ca noi insine ne-amu invoitu la desfiintierea autonomiei acestei tieri.

Adeveratu, ni s'a obiectatu, ca cu catu vomu fi mai cerbicosi in acést'a privintia, cu atatu ne va amblá mai reu. Se dice: „capulu plecatu nu'lu taia sabi'a“, dér' istori'a ne arata destule esemple, unde capulu plecatu a fostu taiatu si in acést'a epoca, in care popóre cu multu mai inferióre in cultura 'si vedu asigurata esistenti'a lorú nationala si autonomi'a tierii lorú, ar' fi umilitorú, ar' fi nedemnu de unu poporu consciu de sine, a serutá

man'a cé'lu lovesce si se se róge de ertare. Ni s'a recomendatu se mergemu in dieta, cá se ne incercamu impacarea cu cei dela potere; incercari de aceste noi amu facutu, dér' cumu au fostu tractati deputatii nostri in diet'a din Pest'a?! Asiá, incatu romanii transilvaneni indignati au trebútu se hotarésca la Mercurea abtinererea dela participarea mai departe la aceea dieta. Deputatii romani alesi in Ungari'a si remasi in dieta in siedintie si si pe cali private au incercatu a imblandi pe cei dela potere faéa de Transilvani'a, dér' nimicu n'a folositu. Deputatii transilvani de alta nationalitate (75 la numeru) din diet'a din Pest'a, ce au dobenditu ei pentru tíer'a nóstre? Nimicu altu, decatu, precumu insusi diurnalele unguresci marturisescu, perderea autonomiei si tractarea Transilvaniei cá o provincia perduta, cá o slujnica. In privintia national-economica Transilvani'a sub noulu sistemu inca n'a castigatu nimic'a, n'a inaintatu de locu, din contra. Totu asemenea e si pe terenulu scolariu, unde scólele comunale, pe cari regimulu voiesce a le pune in loculu celoru confessionale si nationale, impedece desvoltarea individualitatiei si progressulu nationalitatiloru.

Legea electorala de alta parte este pentru noi romanii din Transilvani'a atatu de ingreunatória, cercurile electorale cu atatu maestria compuse, incatu, déca amu voi se fimu activi abia amu poté alege 3—4 deputati romani; ce voru face acesti 3—4 insi faéa de maiortatea imensa de 400 deputati din dieta, cari prin sistemulu ce urméza ne sunt apoi si contrarii? In celelalte cercuri romanii voru fi siliti a-si dá votulu lorú la deputati straini, adese „venetici de contrabanda“, cari ni se tramitu pe capulu nostru, ca-ci acasa la ei nu-si mai afla locu; dér' acést'a ar' fi o rusine infricosiata, unu lucru nedemnu pentru fiecare romanu, unu votu de neincredere pentru multi romani demni de a siedé in ori-ce parlamentu din Europ'a.

Mai departe indigita vorbitorulu modulu ne mai pomenitu, cum tractéza cei dela potere cu functionarii de alta nationalitate, cu subventiunile votate cleruriloru nationale; arata cum la 1872 venindu Lonyay la Clusiu si conchiamandu pe fruntasii romani pentru a se contielege asupra pretensiuniloru Romaniloru, constatá insusi cá ministru presedinte, ca n'ar' fi creditu pe Romani atatu de moderati si le face speranti'a, ca va poté intrá cu Romanii in negociatiuni mai departe, cum comissariulu regescu Péchy insusi a recunoscutu lips'a de autonomia a Transilvaniei. Dér' ce resultatu au avutu aceste intielegeri? Acél'a, ca regimulu a declaratú scurtu si netedu rumperea de ori-ce transactiuni cu Romanii. In tóta acést'a purtare vorbitorulu vede sistemu, si déca pe langa tóta acést'a tractare vitrega a Romaniloru, ei totusi voru afla de bine a alege deputati si a intrá in diet'a din Pest'a, atunci se aléga: densulu si cei de o parere cu densulu se voru supune, conformu principiulu de solidaritate, hotaririi aduse. Si in casulu acest'a inse conjura pe toti a aperá pe poporulu nostru de batjocur'a de a dá voturile sale strainiloru. De altcumu densulu tiene politic'a resistentiei passive de cea mai potrivita in impregiurarile de faéa, pentru aceea o recomanda si conferentiei spre primire.

Dupa aceste desfasurari, adese aplaudate, conferenti'a hotaresce mai antaiu in principiu solidaritate pentru hotaririle sale, si apoi ia cuvintulu:

N. Strevoiu pentru a motivá votulu minoritatiei pentru resistenti'a activa. Vorbitorulu isi preciséza mai nainte de tóte conceptulu activitatiei. Prin politic'a activa densulu nu intielege o aliantia cu Ungurii si cu sistemulu in vigóre, nici o predare pe gratia s'au negratia, ci o lupta activa, in contra tuturoru releloru

ce bantui natiunea romana. Din acestu punctu privite, motivele aduse de vorbitoriul majoritatii comisiunii vorbescu chiaru pentru politic'a activa, recomandata de minoritate. In fondu dér' nu este deosebire, ci numai in forma, in cale in mi-diolóce.

Candu inainte cu 10 ani s'a inauguratu politic'a pasiva, ea a avutu órecare indreptatire, ca-ci jace in natur'a omenésca, cá unu omu, unu poporu, ce se afla in calea desvoltarei sale, vedien-du-se deodata desbracatu de drepturile abia castigate, care-i garantau unu progressu mai repede, sa-si pérda energi'a vointiei si se se declare pasivu. Pe de alta parte speranti'a, ca sistemulu nou inauguratu nu va tiené multu, a fostu si ea o cauza ce indemnà spre pasivitate.

Inse ce rezultate amu ajunsu prin acesta politica in decursu de 10 ani? Mai inainte de tóte acele, ca contrarii nostri politici ne-au inferatu nu de opositiune a regimului, ci de opositiune de statu, de inimizii ai statului, si de aici ei si-au scosu armele pentru a-si justificá faci'a de lume tóte mesurile asupritórie, luate faci'a de noi Romanii. Unu altu resultatu a fostu, ca neputendu-se esecuta politic'a passivitatii, poporulu nostru a luat parte la alegeri, Romanii in realitate au fostu activi, dér' activi in favorulu strainiloru. Nu este dér' buna intrebarea se fimu activi séu pasivi, ci intrebarea trebuie se fia: se lasamu si pe viitoriu pre Romani, cá instrumentu in man'a strainiloru, folositu chiaru in contra nóstra insusi, séu se incercamu a'lu folosi si pentru noi. Din cauza ca amu intimpinatu obstaculu se nu ne descuragiamu, se nu punemu manile in sinu, si se asteptamu in nelucrare, ca-ci acést'a este perdere irreparabila pentru natiuni, si pentru individi.

Cei cari recomanda passivitatea se provóca la unguri si bohemi, dér' cu nedreptu. Altele au fostu si sunt impregiurari ungurilor si bohemiloru, ei au avutu si au in tíer'a loru puterea amana, au aristocratia puternica, burgesia numerósa etc. cea ce noi nu avem. Noi se facemu ce ne convine nóue, nu cu capulu plecatu, ci cu elu ridicatu; dér' nu cu manile in sinu!

Se dice in partea contraria, ca politic'a activa ar' poté avé urmari rele pentru autonomi'a tierii nóstre, pentru esistenti'a nóstra nationala. Vorbitoriulu inse crede, ca chiaru luandu parte in parlamentulu Ungariei amu poté luptá cu mai multu succesu pentru redobindirea individualitatii politice a Transilvaniei, esistente de sute de ani. De alt-cumu chiaru in casulu candu amu dobendí autonomi'a, totu nu noi Romanii vomu fi stapani in tíera. Realitatea dela 1862—4 ne-a documentatu acést'a destulu de evidentu. Totusi nationalitatea pentru acést'a nu ni s'a perdatu si nici pe viitoriu nu se va perde, déca vomu sci se ne folosimu bine de positiunea nóstra.

La opositiunea passiva se cere putere morala si materiala mai multu, decatu la o opositiune activa si cea dantaiu ar' avé intielesu pentru noi numai, candu in realitate prin passivitatea nóstra amu poté oprí carulu statului in cursulu seu. Acést'a inse noi nu potemu ajunge. Ce amu ajunsu este, ca prin politic'a passiva practicata de noi pana acumu amu largitu legaturile între inteligentia si poporu, amu facutu laca disciplin'a nóstra, amu ajunsu a vedé pe alegatorii nostri nebagendu in sama politic'a decretata a passivitatii si dandu voturile loru strainiloru. Astfeliu moralitatea si disciplin'a in poporu s'au periclitatu si ele se potu redobendí numai prin o activitate intielecta. Autonomi'a tierii si tíer'a insasi pentru noi nu va avé valóre, déca vomu perde poporulu. Din aceste motive vorbitoriulu este pentru politic'a resistentiei active in parlamentu.

Civilisatorii Orientului.

Orientulu trebuie civilisatu cu ori-ce pretiu — este devis'a diplomatiloru dilei. imperativulu categoricu alu timpului. Despre acést'a nu se mai indoesce nimenea. Marea cestiune este numai, ca óre cine se iè in mana deslegarea uriasiei probleme de a ferici cu voia fora voia popórele Orientului, acuma, dupa ce turcii s'au doveditu cu totulu incapabili de a seversu acést'a opera? Responsulu e greu, ca-ci mai multe state, mai multe natiuni 'si aróga missiunea de a duce civilisatiunea in Orientu. Russii tienu, ca ei ar' fi chiamati dela provedintia a liberá si ferici popórele chrestine din Turci'a. Germanii Austriei, si mai vertosu maghiarii le disputa acestu dreptu, sustienendu din contra, ca Austro-Ungari'a si nu Russi'a este chia-

mata in prim'a linea a duce cultur'a in Orientu. Tacemu deocamdata de englesi, francesi si italiani, cari sunt mai departati de peninsul'a balcanica, dér' nu au abdisu la influenti'a, ce voiesce se o aiba fiecare la regularea destineloru Turciei europene. Congressulu a impartitu deocamdata oper'a civilisarii provinciiloru de nordu ale peninsulei balcanice între Russi'a si Austro-Ungari'a. Russi'a va avé se conduca administrarea Bulgariei, ér' Austro-Ungari'a va administrá Bosni'a si Herzegovin'a.

Russi'a este condusa de o singura vointia — a Tiarului. Cumu va comandá acest'a asia voru jocá si bulgarii. Altfeliu este inse in Austro-Ungari'a. Missiunea monarchiei nóstre in Orientu este un'a in ochii nemtiloru, alt'a in ochii maghiariloru si cu totulu alt'a in ochii slaviloru. Care dintre aceste trei elemente preponderante va conduce in viitoriu politic'a orientala a Austro-Ungariei? Éta o intrebare din cele mai interesante si importante, care merita a fi luata in mai de aprópe consideratiune. Vomu face acést'a cu ajutorulu unui articulu aparutu dilele trecute in „Journal des Débats“ si intitulatu „Austro-Ungari'a si Orientulu“.

Dinariulu parisianu, care sta in relatiuni continue cu diplomatii nostri unguri, se ocupa in articulu numitu de intrebarea, ca óre carui elementu ar' fi a i se incredintiá rolulu conducetoriu in politic'a orientala a Austro-Ungariei si ajunge la resultatu, ca curtea, dinasti'a austriaca se póte basá in implinirea missiunii sale orientale singuru numai pe elementulu maghiaru, care a datu deja atatea dovedi despre eminentele sale calitati politice. Inainte de a face conclusiunea acést'a, constata articulu din „Débats“ — inspiratu fiindu negresitu de catra unu diplomatu unguru — ca maghiariloru li se pare acceptabila ocupatiunea Bosniei numai sub o conditiune. Ei voiescu adeca se véta intr'ensa numai o mesura preventiva militara, indreptata in contra slavismului si a Russiei. Maghiarii tienu adeca, ca ar' fi indiesertu a ascunde antagonismulu naturalu si incurabilu, ce domnesce între Austro-Ungari'a si Russi'a in Orientu. Unu conflictu viitoriu alu monarchiei nóstre cu Russi'a e dupa ei neevitabilu.

In adunariile electorale din Ungari'a toti candidatii maghiari dau espressionu acestui simtimentu. Max Falk, redactorulu fóiei „Pester Lloyd“ a disu cu privire la acést'a: „Tractatulu dela Parisu a trasu dupa sine resbelulu italianu dela 1859; tractatulu dela Zürich a nascutu resbelulu dela 1866; tractatulu dela Praga a facutu neevitabilu resbelulu franco-germanu si resbelulu ultimu russo-turecescu a fostu urmarea pacii dela Frankfurt (intre Germani'a si Françi'a), ér' din tractatulu dela Berlinu va resultá negresitu resbelulu austro-ungaro-rusescu. Ungari'a, adause Falk, trebuie se se prepare pentru acestu resbelu, spre a se luptá pentru esistenti'a s'a si in contra inundatiunii slave.“

Curtea de Vien'a, continua „Débats“, fiindu legata de aliantia celoru trei imperati si urmandu sentimentelor sale faci'a de Russi'a, a desconsideratu pana acuma ideile si sentimentele unguriloru. Impinsa fiindu inse totu mai multu spre Orientu si silita de a luá o noua positiune, — pe care elementu se va poté radimá curtea acést'a déca nu pe gintea ungara, pe natiunea acést'a vitala, forte si cu atata pricepere politica? Mai este vreo tíera in monarchia, care se fia mai capabila a sprigini dinasti'a habsburgiloru pe nou'a acést'a cale? Germanii, celu puçinu cei inteligenti, nu se potu retiené a-si aruncá privirile spre Germani'a; idealulu loru este acolo. Déca s'ar' intemplá vreo sguduire mare politica, germanii sunt siguri ca voru aflá unu asilu in Germani'a sub puternic'a egida a casei Hohenzollern. Slavii inca 'si indrépta privirile si dorintiele in afara; Russi'a are inca o mare influentia asupra loru; ei speréza ca in casulu unui naufragiu Russi'a 'i va scapá. Unde se caute inse refugiu ungurii in casulu unei nenorociri? Totu viitorulu loru si esistenti'a loru nationala e legata de nou'a sórte a Austriei. Déca la lovirea din urma Russi'a va invinge, ei sunt perduti. Simtiulu de conservare 'i va impintená a intrebuintia tóta energi'a, puterea morala si materiala spre sustienerea dinastiei in Orientu. A portá o politica slava in momentulu acést'a, ar' fi mai multu decatu o gresiéla din partea guvernului vienesu, ar' fi o sinucidere. E timpulu, cá diplomati'a austriaca se incete a mai fi sub influenti'a generaliloru serbi si croati, a caroru nume se termina cu -ici, si cari fora voi'a loru lucra in

favorulu Russiei. Tóte incercarile politice slave au fostu pana acuma fatale pentru curtea de Vien'a.

„Ce se atinge de unguri, apoi ce au folositu dinastiei visurile lui Jellacici, esecutiunile din Aradu si reactiunea de 10 ani? Gintea politica ungerésca póte se fia subjugata pentru momentu, dér' in fine totu ajunge deasupra. In implinirea missiunii sale orientale Austri'a are fora indoiéla lipsa de germani; acesti'a voru duce in Orientu sciinti'a loru fundamentala, esperiinti'a si dibaci'a loru administrativa. Spre a guverná inse natiunalitati straine si cu deosebire popóre slave, nemtii nu sunt nicidecumu indemanatici, gresiele loru sunt: spiritulu loru de asuprire si de absórbere, care-i face se se amestece in tóte afacerile, máni'a loru de a coramisá si a germanisá totu ce afla in cale. Ungurii posedu inse calitati, cari ii face mai apti a domni politicesce peste natiunalitati straine (Auditi!) Ei sunt cá turcii: de minimis non curant (nu se intereséza de lucrurile mici) nu desnacionaliséza, pe acei'a, pe cari ii administréza (sic!) nu se amesteca in afacerile loru locale, limbistice si scolare si se intereseza numai de regimulu politicu. Ei posedu inse si aceea ce le lipsesce turciloru: cultur'a occidentala, facultatea de a progressá si unu spiritu fórté primitoriu de ideile moderne. Ungari'a, care e unu mosaicu de nationalitati, o adeverata oficina a gintiloru, a resolutu inca de multu o problema mare, (Auditi!) problem'a de a organisá unu statu, in care tóte nationalitatile, ce-lu compunu, se 'si afle multiamirea. Ungurii au resolutu problem'a acést'a grea (sic!) si in asta privintia patri'a loru este statu-modelu unicu in feiulu seu (!?) Aci traiescu maghiari, romani, germani, croati, serbi, slovaci bucurandu-se de dreptu egalu politicu si civilu. Asia e dela 1848. Dér' nici mai inainte n'a fostu suprematia in Ungari'a (?) erau numai nobili si nenobili si între cei d'antai se aflau si nobili romani, serbi croati. Nu e dreptu dér' ca maghiarii asuprescu nationalitatile celelalte. Nicairi nu e mai desvoltatu selfgovernmentulu, cá in Ungari'a. In comuna, in municipiu, in comitatu, pretutindeni si capeta fiece organu positiunea s'a prin alegere si sta sub control'a unei comisiunii locale earasi alese. Astfeliu este asigurata influenti'a serbiloru si a romaniloru; unde locuiescu in massa administra ei insusi afaceriloru loru, unde locuiescu amestecati cu alte nationalitati, le administra pe bas'a compromissului reciprocu. Spre a resolvi delicat'a cestiune a limbei a creatu diet'a din Pest'a in 1868 renumit'a lege de natiunalitate, care veghiéza cu minutiositate asupra libertatii limbiloru s. c. l. s. c. l.

Éta cu ce argúmente pledéza diplomatii unguri in „Journal des Débats“ pentru missiunea civilisatória a maghiariloru in Orientu, éta cumu 'si inchipuiescu dnii Andrásy, Tisza si toti cavalerii de tagm'a loru rolulu viitoriu alu Ungariei, care „este chiamata a fi antegard'a Austriei in Orientu“. Dupa ei succesorii naturali ai turciloru in domnia asupra popóreloru slave sunt maghiarii. Ei se pricepu fórté bine la guvernarea popóreloru straine, ei au avutu in privintia acést'a o scóla buna si cumu au fericitu Ungari'a, óre n'o se póta ferici si Turci'a europeana?

Maghiarii sunt fórté modesti. Grigi'a regularei administratiunii in tierile orientale o lasa nemtiloru, cari au cunoscintie si esperientie mari pe terenulu acést'a, sarcin'a de a plati darile regulatu pentru a face posibilu acea administratiune o lasa popóreloru respective, ei, maghiarii, voiescu numai se guverneze, se domnésca, mai multu nu ceru. Deocamdatu voru se incépa astfeliu cu Bosni'a si Herzegovin'a. Ce frumosu visu, numai de nu ar' fi atatu de mare numerulu aceloru generali, a carora nume se termina cu silaba -ici!

Refugiati din Bosni'a si Herzegovin'a.

Este cunoscutu, ca cris'a orientala s'a inceputu mai antaiu in Bosni'a. Vreo 24 comercianti bosniaci trecara in 15 Iuniu 1873 pe pamentu austriacu, pentru ca caimacamulu turecescu le-a amenintiatu, ca-i spendiura déca se voru mai plange la Sultanulu, ca sunt asupriti. Acést'a a fostu inceputulu incurcaturiloru orientali, generalulu austro-ungaru a intrevintu diplomaticu in favorulu refugiatiloru, Turci'a n'a vrutu se 'ntinléga, insurectiunea a isbucnit si sute si mii de refugiatu cautau adapostu pe pamentu austriacu. Acesti'a pana astadi inca nu s'au reintorsu in patria, guvernulu austro-ungaru ii subventionéza si trupele imperatesci voru fi chiamate in curendu a-i conduce earasi la vetrele loru parintesci sub scutulu

monetelor. Guvernulu din Vien'a a favorisatu crearea refugiatiloru pe pamentu austro-ungaru, pentru ca pusesse deja ochiulu pe Bosni'a si Herzegovin'a si luandu astfelu in protectiunea s'a pe emigranti si-a castigatu unu titlu de amestecu in administratiunea interna a aceluor provincii. In anulu ocuparei faptice militare a Bosniei si Herzegovinei de catra trupele imperiale voru fi de interesu unele date asupra refugiatiloru din acele provincii, cari astépta acuma, cu nerabdare reimpatriarea lor.

La inceputu numerulu refugiatiloru, cari trecuru pe teritoriulu austriacu era micu. Guvernulu acordá pentru antaiu numai banii de drunu, ce se pórtá reintórce in patria, in Iuliu 1875 mise, candu insurrectiunea érá in flóre, a ordonatu ca toti chrestinii, cari se voru refugia pe teritoriulu austriacu, se fia bine primii déca voru de a pune armele. Din momentulu acest'a emigrarea refugiatiloru in Austri'a luá din di in di dimensiuni totu mai mari dupa cumu arata urmatóarele cifre :

In anulu 1785 s'au spessatu pentru ajutórie de refugiatiloru bosniaci si herzegoveni din veniturile comune ale monarchiei 475,910 fl. 9 cr., in anulu 1876, 2,122,097 fl. 51¹/₂ cr. in anulu 1877 cifr'a rotunda de 3,200,000 fl. pentru anulu 1878 au votatu delegatiunile : unu creditu de 1,190,000 fl. pentru cele patru luni d'antaie, apoi 570,000 fl. pentru Maiu si Iuniu ; deórece mise repatriarea refugiatiloru nu se va poté efectua inainte de finea lui Iuliu se voru mai cheltuiea celu puçinu 150,000 fl. ; potemu dér' socoti pentru cele 9 luni ale anului curentu sum'a de 1,910,000 fl. Tóte aceste cheltuieli facu laolalta sum'a de 7.700,000 florini. La impartirea subventiunei érá regula se i se dé 10 cr. pe di fiecarui refugiatu, care a trecut de diece ani, ér' 5 cr. pe di copiiloru dela dieceani in josu. Dela acést'a regula se abatúra inse in multe casuri, in unele parti refugiatii capetau mai puçinu, asia incatu veneau pe unulu abia cate 4 pana la 5 cruceri pe di. In Croati'a si graniti'a militara s'a platitu pe lenga intrég'a subventiune inca cate unu cruceriu pe di bani de quartiru pentru fiecare refugiatu. Numai aceia, cari erau in stare a-si castigá insusi prin lucru alimentele, nu capetau nimic.

Numerulu refugiatiloru a fostu la finitulu lui Februariu 1878 : in Croati'a vreo 26,600, toti alimentati cu-o subventiune lunara de 75,000 fl. ; in graniti'a militara 57,100, (intre cari vreo 4000 nealimentati), cu 160,000 fl. lunari ; in Dalmati'a vreo 37,000, (intre cari 3300 nesubventiunati) cu vreo 56,000 fl. pe luna — la olalta vreo 120,700 refugiatu, (intre cari vreo 7300 nesubventiunati), cu-o subventiune lunara de vreo 291,000 fl. Din cifrele aceste se póte vedé, catu de mare este numerulu refugiatiloru din Bosni'a si Herzegovin'a, cari astépta cá trupele imperatesci sei introduca érași pe vechile lor mosii.

Romani'a in Congressu.

Diariulu francesu „Le Temps“ publica anali'sa protocolului Congressului din sedinti'a, in care s'a tractatu cestiunea Romaniei. Eac'o :

„In sedinti'a dela 29 Iuniu Congressulu, dupa ce a ascultat discursurile d-loru Delyannis si Rhangabé, s'a ocupatu pentru prim'a óra de Romani'a. Discussiunea a fostu deschisa de catra lordulu Salisbury, ceréndu adunarii de a otari déca delegatii romani trebuie séu nu se fia ascultati de catra Congressu. „Dupa ce a ascultat pe delegatii unei natii, care reclama provincii straine, a disu lordulu Salisbury, Congressulu n'ar' face de catu unu actu de dreptate, déca va ascultá pe reprezentantii unei tieri, care nu cere, de catu a i-se pastrá ceea-ce e alu ei.“ Presedintele Congressului érá de parere, ca delegatii romani nu trebuie se fia ascultati : „Admiterea greciloru, a disu principele de Bismarck, n'avea nici unu inconveniente, de óre-ce cererile lor, ori-care ar' fi fostu rezultatulu, nu poté se exercite o prea mare influentia asupr'a rezultatului deliberatiuniloru Congressului, pe candu se risca de a spori greutatile sarcinei impaciutórie, ce este data inaltei adunari, déca s'ar' introduce romanii, ale caroru reclamațiuni cunoscute de mai inainte nu paru a fi de natura de a inlesni bun'a intielegere.“

Comitele Corti, d. Waddington si comitele Andrásy, sprijinindu motiunea lordului Salisbury, principele Greciakoff a declarat, ca nu voiesce se voteze in contra admiterii romaniloru, dér' ca credea totu cá principele de Bismarck, ca presentia

loru in Congressu érá de natura de a provocá vii discussiuni. Comitele Siuvaloff a vorbitu in acelasi sensu : „Observatiunile delegatiloru romani, a disu densulu, nu potu, de catu se marésca greutatile discussiunii, de óre-ce de siguru Russi'a nu se va lasá se fia acusatá fora se se apere. Cu tóte astea, déca maiortatea Congressului se pronuncia pentru admitere, plenipotentiarrii russi nu voru poté fi singurii, care se voiesca a departá pe contradicétori si ei nu se impotrivesce de locu la propunerea lordului Salisbury.“ Plenipotentii otomani nefacéndu nici-o obiectiune si principele de Bismarck consimtindu a se supune votului poteriloru in specialu interesate, admiterea Romaniloru fu otarita, fara alte debateri mai anumite, si presedintele anuncia, ca 'i va invitá se se presinte la sedinti'a urmatóre.

„In data ce s'a luatú acésta otarire, Congressulu a inceputu a esamina articoliu tratatului dela San-Stefano privitoru la Romani'a, prin discutiunea alineatului antaiu din art. 5, care era conceputu in terminii urmatori : „Sublim'a Pórta recunósce independenti'a Romaniei, care va face se valoreze drepturile sale la o despagubire, ce se va desbate intre ambele parti.“ Presedintele intreba, déca Congressulu e dispusu a mantiené fara nici o conditiune principiulu pusu in acestu alineatu séu a 'lu subordona acceptarii de catra Romani'a a schimbariloru teritoriale, pe care se pare ca voiesce se le respinga. Principele de Bismarck dise, ca n'are o parere personala asupra acestui punctu, dér' ca doresce se scie déca represintantii celorlalte poteri nu privescu cá conexe cele doue cestiuni, a independintiei si a schimbariloru teritoriale. Comitele Corti se grabi a respunde, ca nu credea a fi oportunu de a face, ca independenti'a Romaniei se aterne dela aderarea iei la stipulatiunile, care o privescu. Acést'a parere fiindu combatuta de Siuvaloff, lordulu Beaconsfield a pronunciatu unu lungu discursu, despre care protocolulu da urmatoriulu resumatu :

„Lordulu Beaconsfield a veditu cu cea mai mare parere de reu stipulatiunile art. 19 din tractatulu dela San-Stefano, privitoru la Basarabi'a. Mai antaiu acésta combinatiune este unu amestecu in tractatulu dela 1856 si numai o extrema necesitate poté se autorizeze o schimbare intr'unu actu atatu de solemnu ; ceva mai multu nici nu s'a vorbitu despre acésta necesitate. Alu douilea ar' fi in ochii d-sale o grava eróre de a privi acésta stipulatiune cá unu simplu schimbu de teritoriu iutre doue state. Art. 4 si 20 din tractatulu dela Parisu constituie o indatorire intre poterile europene si Russi'a cu scopu de a asigurá libertatea navigarii pe Dunare, si d-s'a nu gasesce nici o garantia pentru acésta libertate in tractatulu dela San-Stefano. In articulu din tractatulu dela 1856, poterile aliate s'au legatu a restitui imperatului Russiei tóte teritoriale ocupate de ostirile lor, inse sub conditiunea aretata in art. 20, ca o rectificare a fruntariei russesci se va face in Russi'a „pentru a asigurá mai bine libertatea navigatiunei pe Dunare.“ (Va urmá.)

Din Transilvani'a.

Strambulu, 20 Iuliu 1878.

In 17 Iuniu a. c. s'a tienutu adunarea senatului scólei gr. cath. episcopale din Lapusiulu ungurescu. — Adunarea luandu mai antaiu la revisiune fondulu scólei, a constatat, ca dela sedinti'a tienuta in anii trecuti pana acum'a s'a maritu cu 1100 fr. v. a. prin literale fundatiunale ale stimatului domnu Gabriele Manu advocatu prov. in Deesiu, care a donatu pe vecia fondulu scólei 1/7 din regal'a comunei Grossi pretiuita minimum 1000 fr. v. a. si un'a actiune dela banc'a Transilvaniei in valóre de 100 fr. v. a. impreuna cu cupónele.

Adunarea, viu miscata de acestu nou sacrificiu pusu pe altariulu culturei nationale de catra stimatulu domnu Gabriele Manu, — a luatú cu mare bucuria spre cunoscintia acestu marin. ofertu : Binevoiesca deci a primí stimatulu domnu donatore dela senatulu acelei scóle cea mai profunda multiamita.

Scól'a romana episcopala din Lapusiulu-ungurescu este dela inceputulu esistentiei sale, de vreo 22 ani pana astadi, uniculu locu de cultivare alu romaniloru din acelu tienutu si giuru, este deci celu mai scumpu tesauru, ce posedu romanii — fora distingere de confessiune — din cerculu Lapusiului. — Sustienerea precumu si redicarea ei inse a intimpinatu mari dificultati. Stimatulu d-nu Gabriele Manu a fostu celu d'antaiu, care a lup-

tatu pentru redicarea ei, si a luptatu si lupta pentru sustienerea ei, care s'a ingrigitu totudeun'a de subsistentia ei materiala si spirituala, care si astadi cá presedinte alu senatului scólei sacrifica multe óre de lucru pentru ea. — Istoria acelei scóle va pastrá cele mai frumoše pagine stimatului domnu Gabriele Manu, ér' romanimea-i va fi eternu recunoscátoria.

Faptele marinimóse, sacrificiulu pentru natiune, sunt nesce virtuti, cari sengure dau splendóre dela sene cá si diamantulu — si eu le am facutu aceste cunoscutu on. publicu cetitoriu la insarcinarea senatului scólei, cá dovada de recunoscintia lui.

Ioane Georgiu, notariulu senatului.

Societatea „Transilvani'a“.

Processu verbalu. Sedinti'a din 25 Iuniu 1878 sub presedinti'a d-lui A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti : D-lu G. Misail, vice-presedinte ; C. Porumbariu, D. Alessiu, D. Frumosu, I. D. Braileanu, D. Precupu.

Sedinti'a se deschide la ór'a 1 si jum. p. m.

La ordinea dilei este determinarea numerului ajutórilor, ce sunt a se imparti conformu statutului modificatu pentru industria, comerciulu si meserii ; fixarea sumelor ce sunt a se imparti in acestu scopu, determinarea specialitatiloru, la cari au se se aplice junii romani ce se voru bucurá de aceste ajutore si determinarea modului cum avemu se procedamu.

Se da mai antaiu cetire adresei primite dela asociatiunea pentru spriginirea invetiaceiloru si sodaliloru romani din Brasiovu, reportulu acestei asociatiuni, facutu catra adunarea generala despre gestiunea anului 1877 si a statutelor acestei asociatiuni, cari tóte ni s'au tramisu in urm'a adresei nóstre din 5 Maiu anulu curentu, prin care ei cereamu a ne aretá vederile sale in privintia modului, cum avemu se procedamu pentru a ne poté mai facilu realisa scopulu.

Dupa mai multe discussiuni se decide, cá societatea deocamdata se imparta cate patru ajutórie pentru fiecare din urmatóarele meserii :

1. Pentru rotaria.
2. Pentru dulgheria (carpentaria) (Zimmermann.)
3. Pentru meseria (templaria) (Tischler.)
4. Pentru fieraria.
5. Pentru cojocaria.
6. Pentru cismaria grósa.
7. Pentru palarieria, si
8. Pentru curelaria s'au sielaria. Adica, cá de-o

camdata se damu ajutoriulu juniloru luati din poporu, cari dupa ce se voru fi insestratu cu cunoscintiele teoretice si practice ale meseriei ce imbraçisíeza, se fia dati earasi in sinulu poporului spre a se bucurá acest'a de fructulu ostineliloru lor.

Inainte de a se imparti aceste ajutórie, se decide a ne adresa din nou la societatea din Brasiovu, la asociatiunea din Sibiiu, la Clusiu si Bistritia pentru a cere deslusiri si a interveni pentru cá comitetulu societatii din Brasiovu, alu asociatiunei din Sibiiu si cele ce se voru formá in Clusiu si Bistritia se binevoiesca a luá asupra dloru sarcin'a :

- a) Spre a publicá concursu pentru juni romani, cari voru a se aplicá la espusele meserii.
- b) Spre a asiediá pe elevi cu contracte la maistrii cei buni pentru unu timpu de 3 séu 4 ani.
- c) Spre a priveghia atatu pe maistrii catu si pe elevi.
- d) Se céra dela concurenti a posede celu puçinu cunoscintiele ce se predau in scólele primarie din Austro-Ungari'a si o limba straina, germana ori maghiara si se aiba celu puçinu etatea de 14 ani.
- e) Se céra dela parintii eleviloru a dá in scrisu, ca copii lor voru invetiá meseria, la care se aplica, pana candu voru esi calfe (sodali) cu atestate in regula.

Societatea „Transilvani'a“, se obliga a plati tax'a, cu care disele comitete se voru invoi cu maistri, pe timpulu catu va durá contractulu inchieiatu intre comitele si maistrii.

Maiestrii se voru indatorá a pune pe elevi in data la lucru, a nu'i intrebuintia cá servitori, si a ingrigit, cá in timpulu prescristu se'i inzestrezze cu cunoscintiele teoretice si practice ale meseriei lor.

Associatiunile si comitetele mentionate se voru rogá se binevoiesca a ne onorá cu respunsulu d-loru celu multu pana la 1 Septembrie stilu vechiu anulu curentu.

Se mai decide a se publicá concursu pentru stipendiulu vacantu in suma de lei noi 1500 pe anu, cu incepere dela 1 Octobru yiitoriu, numitu stipendiulu „Alesandru Papiularianu“, votatu de ultim'a adunare generala, care se destina pentru medicina. Concursulu se va face la 1 Septembrie stilu vechiu anulu curentu inaintea comitetului societatiei „Transilvani'a“, la care se voru adresa concurentii cu acte in regula mai inainte de indicat'a epoca.

Dela concurenti se cere se produca actu de botezu, de nationalitate, de paupertate si atestatu, ca au trecutu colegiulu si esamenulu de maturitate (bacalaureatu) cu note bune. („Romani'a libera“.)

Diverse.

(Cataclismu.) La 3 curentu, diu'a, pe la orele 3 p. m., s'a cufundatu, in satulu Vladnicu, comun'a Valea rea, plas'a Zeletinu, judetiulu Tecuci, 4 falci si 67 prajini locu, cu 10 case, a sateniloru, diferite alte cladiri, livezi etc. Vr'o 6 din case cu cladirile loru nu se mai cunosc; s'au perdutu sub amesteculu pamentului. Nici o nenorocire alt'a. Locuitorii, simtiendu, cu vr'o trei ore mai nainte, unu sgomotu si o miscare neobiciuita sub pamentu, desi plini de spaima, totusiu au avutu prevederea de s'au retrasu din timpu mai departe, unde totulu era in stare normala. Scufundarea cea mai adencita dela nivelulu locului, avuta mai nainte, e peste 11 stanjini. Aceste impregiurari unii le credu ca efectulu alu ploiloru continue, urmate dela unu timpu; altii le atribiescu multeloru isvóre, ce erau in apropiare, din cari parte s'a astupatu. N'a isvoritu nici apa si nici s'a deschisu vr'unu crateru, ceea ce se astepta faća cu huetulu sgomotosu si sguduiturile ce s'au simtitu mai nainte, desi nu erau obicuite cu acele ale cutremureloru. Pagubele pentru locuitori sunt mari. Imi dau parerea, ca guvernulu (deca va fi aflatu) ar' fi bine se vina in ajutoriulu loru oferindu-le, de pe domeniile sale, lemnele trebuitórie pentru noue constructiuni si acosta catu s'ar' poté mai urgentu. „Press'a“.

(Gradulu de civilizatiune in Russi'a.) „Deutsche Zeitung“ primesce din Kiew urmatórea corespondintia sensationala: „Dilele trecute s'a intemplat aici o fapta ingrozitória. Unu professoru dela universitate se duse cu mai multi studenti la preambulare intr'o gradina, care se tiene de manastirea de aici, numita Lawra Bijowska. Abia facu cativa pasi si zari o fata tenera spândiurata de créng'a unui arbore, cu faća invinetita, dér' alu carei corpu dedea inca semne de viétia prin órecari convulsioni. Studentii, cari insoćiau pe professoru, se rapediru asupra copacului spre a taiá fringhi'a, de care era spândiurata nefericit'a fiintia si de se va poté de a o scapa dela mórte. Iuse, pe candu se incercau se seversiesca oper'a loru de salvare, sari d'odata, dintr'unu tufisiu, o ceta de calugari (szernoi), care navalira asupra loru amenintiandu-i cu pumnii si cu ciomege, strigandu-le: „Nu vomu permite, cá nisce laiti se reinvieze o strigóia condemnata la mórte de preotime“.

Se isca o incaierare intre studenti si calugari, cesti din urma fura invinsi si astfelu serman'a victima fu salvata. Dupa aceea fet'a fu dusa la unu spitalu, unde ingrigirile mediciloru isbutira a-i redá viétia. Cercetariile facute constataru urmatória impregiurare: Unu calugaru din manastirea Lawra Bijowska, anume Vasilji Smigast'a, pusesse ochii pe frumos'a copila abi'a de 13 ani a cetatianului din Kiew, Giorgji Dimitrovici Timoszenko. Spre a atrage fetiti'a cu atatu mai sicuru in curs'a s'a, declara serbatoresce in biserica ca feti'a Mari'a Dimitrowna Timoszenko are pe diabolulu si ca acest'a va trece dintr'ens'a in toti membrii familiei. Parintii superstitiosi incremenira la acest'a scire, dedura deplinu crediementu afirmatiunii popei si nimicu nu era mai firescu pentru ei, decatu de a tramite pe fet'a la popa cá se scóta pe diabolulu dintr'ensa. Calugarii comiseru atentate imorale asupra fetei. . . . si pentru cá crim'a loru se nu se póta dá pe faća, otarira de a inlaturá pe nefericit'a fiintia, pronunsiandu urmatória sentintia: „Diabolulu neputendu-se scóte dintr'ensa, ea trebuie se móra; de aceea preotimea pronuncia in numele santului Nicolae sentinti'a de mórte asupra ei.“ Dupa acosta calugarii terira pe serman'a victima in gradin'a manastirii si o spindiurara de ramur'a unui copacu. „Rom.“

Sciri merunte din Romani'a. — Nu numai Domnitorulu, care a visitatu pe d. Bratianu de repetite-ori, dér' si M. S'a Dómn'a a documentatu celu mai viu interesu pentru d. primu-ministru. M. S. Dómn'a a binevoitu a tramite d-nei Bratianu dela Sinai'a doue telegrame fórte simpatiche. Intr'una dice: „Rogu pe Ddieu se acorde o grabnicu insenatosiere d-lui Bratianu, care e atatu de necesariu principiului si tierii, si in cris'a ce strabatemu mai multu decatu ori-candu.“ — Principele Gorciacoff inca a cerutu informatiuni despre starea senatati d-lui Bratianu. — Corespondentulu germanu, cunoscutu din resbelulu trecutu, F. Lachmann a fostu decoratu cu crucea de cavaleru a ordinului „Steu'a Romaniei“. — La lici-

tatiunea publica de Marti, tienuta la ministeriu pentru darea in intreprindere a urmarei si terminarei lucrariloru calei ferate Ploiesci-Predealu, a oferitu a face acele lucrari cu pretiulu celu mai micu d. Guillaoux. Densulu garantéza totodata, ca va incepe imediatu lucrarile. — „L'Orient“ afla din Bolgradu, ca personalulu administrativu rusescu pentru Basarabi'a e deja numitu; unii functionari au si sositu. Se crede, ca Russi'a va luá in stapanire completa Basarabi'a pe la mediuloculu lui Augustu. — „Drapelulu Democratiei“, diariu nou aparutu de curendu in Focsiani, scrie, ca russii, cari stationau pe marginea Milcovului, primindu ordine de plecarea, au si pornitu spre Ploiesci, dandu focu la baracele si la fenulu, ce aveau in lagaru, desi li se oferisera pretiuri destulu de avantajóse.

FRATII JDERI.

I.

E geru, e intunerecu! Nori negri dusi de ventu Se tærae pe ceruri, se lasa pe pamentu Cu aripi uriesie de paseri nevediate Ce curatia de sange vai, siantiuri si redute.

E ventu cu plóia rece si nóptea cu fiori, Ca-ci umbr'a e tiesuta de fulgeri trasnitori; Nu'su inse focuri 'nalte de-a cerului furtuna, Dér' fulgeri, mii de tunuri ce 'n zare cruntu detuna.

L'a loru lumina rosia in clipa se ivescu Mari lagara de ómeni armati ce se pandescu; Si crancene redute, si 'n dosu de parapete Vapai de ochi selbateci, luciri de baionete.

Romanii udi la pele, flamandi, lipsiti de focu, In siantiulu loru, sub arme, stau glóta la unu locu, De mórte si nevoia ridiendu cu nepasare . . . Voinici ei sunt la lupta, voinici si la rabdare!

„Mei ómeni! — dice unulu, unu sioimu dela Bikaz, — De multu ne spala cerulu cu plóia pe obrazu! „Maui, candu s'a face diua, Jder Négú, fora veste „Frumosu a se ne-apara catu Albulu din poveste.

„Uritu, frumosu, albu, negru, eu nu sciu; dér' ce sciu, „Sciu, ca halalu de turculu ce-oiu intalni de viu. — Si ce-ai se'i faci mei Négú? — Se'lu haituescu fertate, „Pan' mi s'a uscá bine camasi'a de pe spate.“

Toti ridu . . . dér' ce ratéza d'odata risulu loru? O bomba vine! — o bomba, alu mortiei meteoru! Toti vedu mórtea cu ochii! . . . unu vaetu: „ah, moru. — Cine, „Cine'i ucisu? — Eu . . . me ducu . . . ve lasu cu bine.“

„Sermanulu! — dicu romanii, graindu'lu tristu d'arendu'lu; „Nici c'a avutu elu parte se'si implinesca gandulu! — Multu au se'i mai bocéscu neveste si copile! — Hei . . . Dumnedieu se'lu erte! Ce vreti? n'a avutu dile.

„Dér' unde'i Jderu mezinulu? — De paza colo 'n siantiu, „Unde-au peritu aséra unu smeu de Dorobantiu. — Se'i spunemu, se nu'i spunemu, ca 'i-a moritu fratorulu — Ba se tacemu mai bine, se nu'lu uciga dorulu.“

II.

In capetulu din drépt'a alu siantiului, in tina Sta singuru la o parte unu omu, care suspina, Ca-ci are-o presimtire ce'i totu menesce-a reu Si'i duce, duce gandulu mahnit la frate-seu.

Elu e ostasiu de frunte, Jder Nistoru venatoriulu Ce intra 'n turci naprasnicu, cumu intra 'n cardu omorulu Si'i place pe campu netedu cu durd'a se veneze Cumplitu basi-buzucii si fiarele cercheze.

D'aséra 'n sentinela Jderu siede totu la panda Gandindu la bieta'i mama cu anim'a plapanda, Visandu l'a lui mirésa cu sufletulu duiosu, Privindu la turci in faća cu ochiulu scinteiosu.

Dér' ventulu sufla-a érna, dér' plóiea cade 'n unde! Prin haine pan' la óse inghetulu 'lu patrunde, Si 'ncetu elu simte somnulu, ca vine pe furislu De 'ntende peste ochi-i unu velu paingenislu.

Jderu lupta, ambla, canta, nevrendu cá se se culce, Dér' somnu 'i versa 'n creeri beti'a lui cea dulce, Si elu pe nesimtite invinsu, intunecatú Se radiema de pusca si adórme clatinatu.

D'odata 'i se pare, ca vede p'a lui mama Ce vine, ilu atinge la ochi cu-a ei naframa Si 'i dice: „Te trezesce, copile, dragulu meu! „Vinu dusmanii! . . . te-ajunge prin somnu pecatulu greu!“

Tresare venatoriulu! . . . Doui spectri 'i se aréta 'Naltiandu-se prin umbra cu arm'a redicata! . . . „Ho! fiara, ho!“ elu striga, si in clipa viu desteptu, Pe dusimani ii strapunge cu baionet'a 'n peptu.

Din doui unulu c'unu gemetu oftéza, cade, móre, Er' altulu cu dorerea luptandu-se in pecióre, Se 'ncrunta, se rapede cá lupulu cruntu, la Jderu Si 'i face o brazda larga la braçiu cu-alu seu hangeru.

Apoi se prabusiesce alaturea cu mortulu . . . Jder dice atunci, mustrandu'lu: „De ce 'ti-ai lasatu cortulu? „Si ce catasi, pagane, aici in siantiulu meu? „Ti-a fostu uritu de viétia? Amaru de capulu teu!“

Si aprigu, cu mania redica stratu 'n aeru. Se sfarme peptulu dusmanu, ce scóte-unu jalnicu vaeru, Dér' candu se dè: „Stai, frate! ei dice-unu glasu iubitu, „Nu'i dreptu se dai lovire vrasmasiului ranitu!“

Jderu sta, arunca arm'a, s'apropia 'n tacere De turcu, ei léga ran'a, alina-a lui dorere; Apoi, candu vine diu'a, pe turculu lesinatu 'Lu pórtu 'n ambulantiu, dicéndu: „Poftimu venatu!“

„C. L.“

V. Alexandri.

Cu 1-a Iuliu stila vechiu s'a inceput un nou abonamentu la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

pentru semestrulu alu II-lea 1878 cu conditiunu din fruntariu.

Rogamu pe domniile aceia, a caroru abonamentu expira cu 30 Iuliu st. v., cá se grabésca cu reînnoirea lui, cá se li se póta tramite foi'a regulata.

Domniile noi abonanti sunt cu deoseble rogati a ne tramite adresele dloru esacte, arétandu si post'a cea mai aprópe de loculu, unde locuescu.

ELIXIRU DE VIETIA.

Concessionatu de Colegiulu sanitaru francesu sub Nr. 4695/876. Concessionatu de ministeriulu ungurescu Nr. 15536, 24.VIII.1876.

Concetatiani!

Cine simte a fi atacatu de cele mai josu numite morhuri, acel'a se nu pérda din vedere a'si procurá de aci dela depositu o sticla din Elixirulu ungurescu de viétia din muntii Carpatiloru, renumitu in Françi'a, Angli'a si Germani'a. Succesulu este atatu de avantajósu, in catu ori-ce morbu, fia chiaru invecihtu, 'lu curéza si trebuie se ajunga fiacare omu adénci batranetie. Chiaru ómenii de altmintrea senatosi sunt scapati de suferintie de stomachu, intrebuintiandu in fiacare di Elixirulu acest'a.

Preparatu din ierburile Carpatiloru, asiguréza fiacaru omu adénci betranetie, intrebuintiandu'lu dupa instructiunea. La urmatóriele morhuri curarea e repede la momentu: Friguri, cholera, disenteria, epticosi si tóte suferintiele de stomachu.

B. Fuchs.

1-3 Malatze'a lenga Carpat.

Sticla costa 1 fl. v. a. pentru Romani'a 2 1/2 lei. Depositu generalu S. P. Mailatu, Brasiovu, pentru Romani'a la

Pravurile purgative gazóse

dela Elópatak.

Cuprindu in sene partile constitutive chemice ale apelor renumite dela Elópatak.

Efectu deosebitu arata pravurile aceste in contra slabitiunii de stomachu, lipsa de apetitu, in contra galbinariu si tóte bólele de apa séu hydropica, in contra trenjiloru, la doreni de besica, tiav'a udului, nisipu si pétra in ele, cathare cronice, inflaturi, curgeri albe, ametiele, congestiune catra capu, peptu s. a.

Una dosa din pravurile aceste are efectulu cá 2 dose de pravuri ale lui Seidlitz.

Pretiulu unei cuthie cu 12 dose este petotindene 80 cruceri m. a.

Cei, cari voru ale avé in depositu spre vendiare, primescu rabatu.

Deposituulu generale se afla in BRASIOVU in apotheca lui GREGORIU SAV'A.

MUNTII • Nemernicu, Piscu Leurdiei, Galm'a Secarei, Steós'a mica, Mirele, Zanóg'a mortului, Zanóg'a ulita, Laculu rosii jumetate si Poienile lui Martinu, in numeru de 9, situati in judetiulu Prahov'a, plaiulu Comarnicu pana in hotarulu Transilvaniei, in dreptulu comunei Sacelele, se dau cu arenda spre pasiune, si padurile de pe acesti munti spre taiere, cu incepere dela Santulu Dumitru 1878. Doritorii se potu adressá la subsemnatulu proprietariu in Pitesci.

N. Bratianu.

7-10

Pretiurile pietiei

in 26 Iuliu n. 1878.

	Hectolitru. fl. cr.		Hectolitru. fl. cr.
Granu	fruntea . . . 9.—	Mazerea	7.—
	midulocu . . . 8.50	Linteá	—
Mestecatú	de diosu . . . 8.—	Fasolea	—
	Cartofi	1.75
Secara	fromósa . . . 5.20	Sementia de inu . . .	10.—
	de midulocu . 5.—		1 Chilo. fl. cr.
Ordiulu	frumosu . . . 5.—	Carne de vita . . .	—40
	de midulocu . 4.80	„ de rimatoriu . . .	—48
Ovesulu	frumosu . . . 3.10	„ de berbece . . .	—32
	de midulocu . 3.—		100 Chile. fl. cr.
Porumbulu . . .	5.—	Seu de vita prospetu .	36.—
Meiu	6.60	„ „ „ topitu . . .	40.—
Hrisca	—		

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 27 Iuliu st. n. 1878.

5% Rent'a charthia (Metalliques) . . .	64.15	Oblig. rurali ungare . . .	76.25
5% Rent'a-argintu (impromutu nationalu) . . .	66.10	„ „ Banat-Timis . . .	79.50
Losurile din 1860 . . .	113.75	„ „ transilvane . . .	—
Actiunile banței nation. . .	829.—	„ „ croato-slav . . .	78.—
„ instit. de creditu . . .	261.30	Argintulu in marfuri . . .	100.55
Londr'a, 3 luni . . .	115.25	Galbini imperatesci . . .	5.46
		Napoleond'ori . . .	9.25
		Marci 100 imp. germ. . .	57.—

Editoru: Iacobi Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipograf'a: Ioane Gótt si fiu Henricu.